

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ผลิตงานจักสานในจังหวัดนครปฐม

กลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่พิจารณาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยศึกษาผู้ผลิตงานจักสานในจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ผลิตงานหัตถกรรมจักสานมาเป็นเวลานาน และมีการผลิตเพื่อจำหน่ายภายในชุมชนและนอกสถานที่ โดยศึกษาปัญหาและข้อมูลในการพัฒนาจากวัสดุธรรมชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานหัตถกรรมจักสานและการใช้วัสดุธรรมชาติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คณะผู้วิจัยเลือกศึกษากลุ่มชาวบ้านคลองนกกระทุง อำเภอบางเลน เนื่องจากชาวบ้านกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพผลิตและจำหน่ายงานจักสานเป็นอาชีพหลัก ซึ่งวัสดุที่ผลิตเป็นวัสดุที่หาได้ภายในจังหวัดนครปฐม ชาวบ้านจะมีทั้งรูปแบบการรวมกลุ่มกันผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน และรูปแบบผลิตเองภายในครัวเรือน บางชุมชนมีการผลิตและส่งให้กับตัวแทนศูนย์เพื่อเป็นช่องทางการจำหน่าย

1.2 ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะเวลาในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์รวมทั้งสิ้นประมาณ 1 ปีงบประมาณ (ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2551 ถึง 30 กันยายน 2552) ซึ่งผู้วิจัยได้มีการขยาย ระยะเวลาทำการวิจัยถึง 30 กันยายน 2553 รวมระยะเวลาในการทำวิจัย 2 ปี

แผนการทำงานตลอดโครงการ

การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติภายในจังหวัดนครปฐม ที่เป็นที่ต้องการในท้องตลาด และเพื่อส่งเสริมงานหัตถกรรมจักสานในชุมชนจังหวัดนครปฐม จึงมีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานหัตถกรรมจักสาน และเป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาคุณสมบัติของวัสดุธรรมชาติที่สามารถนำมาพัฒนาหัตถกรรมจักสาน

ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมข้อมูลด้านการตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภค

ขั้นตอนที่ 4 ออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์แบบ

ขั้นตอนที่ 6 ทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

ขั้นตอนที่ 7 ประเมินผลด้านรูปแบบและการใช้งาน

ขั้นตอนที่ 8 อบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 9 บันทึกวิธีที่สกัดสารอบรมและขั้นตอนการผลิต
ขั้นตอนที่ 10 จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งตามขั้นตอน โดย ศึกษาความต้องการของช่างผู้ผลิต และผู้บริโภคนักผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน

งานวิจัยนี้มีการเก็บข้อมูลจากผลการทดลองในการพัฒนาการออกแบบจากวัสดุธรรมชาติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นแนวทางในการพัฒนาไปสู่งานออกแบบ โดยมีแนวทางในการศึกษาจากการบันทึกผลการทดลองและการศึกษาเทคนิคและวิธีการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยวัสดุธรรมชาติ โดยมีการบันทึกจากรูปภาพแสดงถึงรูปแบบและวิธีการของการพัฒนางานจักสานโดยแสดงในรายละเอียดและเทคนิควิธีการในการพัฒนา รวมทั้งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทปบันทึกเสียง สมุดจด การถ่ายภาพ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม

2.1 ข้อมูลภาคเอกสาร ค้นหาจากผลงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานจากวัสดุธรรมชาติ แนวทางการออกแบบ รวมทั้งศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดนครปฐม ข้อมูลผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานต่างๆที่มีการจำหน่ายและผลิตในตลาด

2.2 ข้อมูลจากการสังเกต ข้อมูลทางกายภาพในจังหวัดนครปฐม เก็บข้อมูลจากการสังเกตและการบันทึกรูปภาพ และจากการสอบถาม บันทึกการสนทนาระหว่างผู้ผลิต กับผู้วิจัย

2.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์มีจุดมุ่งหมายที่จะรับรู้ถึงความรู้สึกและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง บทสัมภาษณ์ถูกสร้างขึ้นในลักษณะปลายเปิดเพื่อที่จะให้กลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็น โดยการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน

2.4 แบบสัมภาษณ์ช่างผู้ผลิต คณะผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการกำหนดประเด็นวัตถุประสงค์ในด้านความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม

2.5 ข้อมูลจากแบบสอบถาม การใช้แบบสอบถามมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษากลุ่ม ผู้บริโภค เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

2.6 สอบถามข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบผู้บริโภค แบบสอบถามผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ ที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม จำนวน 300 คน โดยสอบถามถึงความต้องการในการพัฒนา

ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน ลักษณะคำถามจะใช้เพื่อที่จะให้กลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็น โดยมุ่งเน้นถึงคำถามที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบผลิตภัณฑ์รวมทั้งการออกแบบ โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 คณะผู้วิจัยได้มีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มชาวบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในตำบล คลองนกระทุง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานภายในชุมชนจำนวนมาก

3.2 การสอบถามกลุ่มผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวในการสอบถามความต้องการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน และแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจากการลงพื้นที่ และการสนทนากับผู้ผลิตและชาวบ้าน โดยการบันทึกเสียงการสนทนา และวิเคราะห์ผล และการบันทึกด้วยรูปภาพจากการสำรวจพื้นที่

4. ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ

ขั้นตอนการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม โดยมีการผสมผสานวัสดุใหม่ มีขั้นตอนลำดับดังต่อไปนี้

4.1 **สรุปรูปแบบและคุณสมบัติของวัสดุที่นำมาพัฒนาเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์** โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากช่างผู้ผลิต

4.2 **เลือกเสนอความคิดเห็นที่ดีที่สุด**

1) นำความคิดเห็นจากชุมชนในเรื่องวัสดุ และจากแบบสอบถามความคิดเห็นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภคจากการสอบถามนักท่องเที่ยว มาวิเคราะห์ หารูปแบบที่ต้องการเพื่อหาความเป็นไปได้ถึงการประยุกต์รูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น จังหวัดนครปฐมและวัสดุอื่นๆ เพื่อสรุปวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบ ที่มีความนิยมมากที่สุด

2) หลังจากได้วัสดุที่จะนำมาประยุกต์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐมที่พัฒนาแล้ว มาทำการออกแบบโดยร่างภาพต้นแบบ (Idea sketch) เพื่อให้ช่างผู้ผลิต ทำการเลือกรูปแบบที่ต้องการได้รับการพัฒนามากที่สุด เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางของการประยุกต์รูปแบบผลิตภัณฑ์

4.3 การเขียนแบบเพื่อการผลิต

- 1) นำรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดมาทำการร่างภาพผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐมที่ได้รับการประยุกต์เข้ากับวัสดุอื่น เพื่อเตรียมเข้าสู่ขั้นตอนเขียนแบบ
- 2) เขียนแบบเพื่อการผลิต นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นจังหวัดนครปฐมและวัสดุอื่น ในด้านการใช้วัสดุ โครงสร้าง ขนาดสัดส่วน การตกแต่ง และความสวยงาม

4.4 การสร้างแบบจำลอง นำรูปแบบเครื่องจักสานจากผักตบชวาที่ได้มีการประยุกต์จากวัสดุอื่น ที่ได้มีการประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบ มาทำการผลิตสร้างหุ่นจำลองต้นแบบ ดั้งขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดขนาดของผลิตภัณฑ์
2. การเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ในการผลิต
3. ขึ้นรูปผลิตภัณฑ์
4. ประกอบชิ้นส่วน
5. เก็บรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ ตรวจสอบความเรียบร้อย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร ข้อมูลภาคเอกสาร ประกอบไปด้วย เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าจากผลงานการออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานจากวัสดุธรรมชาติ โดยแนวทางการศึกษา ลักษณะการออกแบบกับและรูปแบบของผลิตภัณฑ์จักสานในจังหวัดนครปฐม รวมทั้งศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดนครปฐม รูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆที่มีการจำหน่ายและผลิตในท้องถิ่น และภายในประเทศ ที่สัมพันธ์กับผู้บริโภค

5.2 ข้อมูลจากการสังเกต ข้อมูลทางกายภาพในจังหวัดนครปฐมข้อมูลจากการสังเกต โดยการบันทึกรูปภาพ และเสียงจากการ สนทนาระหว่างผู้ผลิต กับคณะผู้วิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต คณะผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ถึงสภาพโดยรวมของพื้นที่ต้นรูปแบบผลิตภัณฑ์ รูปแบบตลาด รวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านผู้ผลิต เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามในเรื่องการใช้วัสดุภายในท้องถิ่น

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ควบคู่กับการศึกษา

พฤติกรรมของกลุ่มผู้ผลิตถูกนำมาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาถึงรูปแบบวัสดุที่เหมาะสมในการนำมาผลิตและพัฒนาเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน คณะผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้หลักเหตุและผล และแสดงผลโดยการบรรยาย ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถูกนำมาวิเคราะห์ เพื่อหารูปแบบวัสดุที่ความเหมาะสมในการนำไปพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติในจังหวัดนครปฐม

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามจะมีจุดมุ่งหมาย

เพื่อที่จะศึกษากลุ่ม ผู้บริโภค เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยคณะผู้วิจัยจะสอบถามผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ ที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม ที่นิยมใช้ผลิตภัณฑ์ จากวัสดุธรรมชาติ โดยสอบถามถึงความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน จากผลของแบบสอบถามความต้องการดังกล่าว คณะผู้วิจัยจะนำผลไปทดสอบโดยใช้โปรแกรม spss เพื่อหาค่าในการประเมินผลความต้องการของผู้บริโภคต่อรูปแบบและแนวทางในการพัฒนางานหัตถกรรมจักสานในจังหวัดนครปฐม